

На основу члана 46. став 1. Закона о девизном пословању („Службени гласник РС“, бр. 62/2006, 31/2011, 119/2012, 139/2014, 30/2018 и 19/2025) и члана 15. став 1. Закона о Народној банци Србије („Службени гласник РС“, бр. 72/2003, 55/2004, 85/2005 – др. закон, 44/2010, 76/2012, 106/2012, 14/2015, 40/2015 – одлука УС, 44/2018 и 19/2025), Извршни одбор Народне банке Србије доноси

О Д Л У К У

О БЛИЖИМ УСЛОВИМА И НАЧИНУ ВРШЕЊА КОНТРОЛЕ ДЕВИЗНОГ ПОСЛОВАЊА РЕЗИДЕНАТА И НЕРЕЗИДЕНАТА

Основне одредбе

1. Овом одлуком прописују се ближи услови и начин вршења контроле девизног пословања резидената и нерезидената – физичких и правних лица (у даљем тексту: субјекти контроле), односно поступак ове контроле и предузимање мера према субјекту контроле у овом поступку, као и друга питања значајна за тај поступак.

2. Предмет контроле из тачке 1. ове одлуке јесте провера и утврђивање законитости и правилности обављања девизних послова субјекта контроле у складу са Законом о девизном пословању (у даљем тексту: Закон) и другим прописима којима се уређује девизно пословање.

Услови и начин вршења контроле

3. Контролу из тачке 1. ове одлуке (у даљем тексту: контрола) Народна банка Србије врши на следеће начине:

1) посредно – прикупљањем, праћењем, проверавањем и анализом извештаја и друге документације коју јој субјект контроле доставља на основу Закона и прописа Народне банке Србије донетих на основу Закона, односно на њен захтев, као и друге документације, односно других података о девизном пословању субјекта контроле којима Народна банка Србије располаже;

2) непосредно – у просторијама субјекта контроле, односно лица која су са субјектом контроле повезана имовинским, управљачким или пословним односима – увидом у пословне књиге, уговоре и другу документацију која се односи на девизно пословање субјекта контроле, односно пословање тог лица.

Достављањем субјекту контроле решења, записника и других аката, као и обавештења, захтева и других писмена Народне банке Србије, који су у вези с контролом из ове тачке – сматра се да су они достављени и одговорном лицу у субјекту контроле и не може се доказивати супротно.

Народна банка Србије у вршењу контроле сарађује с Пореском управом, царинским органом, полицијом, односно другим надлежним органима. Ова сарадња нарочито подразумева међусобну размену података, налаза и информација потребних за вршење контроле.

Радни дан, у смислу ове одлуке, јесте сваки дан осим суботе, недеље и дана државног и верског празника који је проглашен нерадним даном у Републици Србији.

Посредна контрола

4. При вршењу посредне контроле, Народна банка Србије може од субјекта контроле захтевати достављање извештаја, односно документације, информација и изјава у року који одреди захтевом, а које се нарочито односе на следеће:

- 1) плаћања, наплаћивања и преносе између резидента и нерезидента у страним средствима плаћања и у динарима;
- 2) плаћања, наплаћивања и преносе између резидената у страним средствима плаћања;
- 3) куповину и продају средстава плаћања између резидента и нерезидента, као и куповину и продају страних средстава плаћања између резидената;
- 4) једностране преносе средстава плаћања – личне и физичке преносе из Републике Србије и у Републику Србију који немају обележја извршења посла између резидента и нерезидента;
- 5) текуће и депозитне рачуне резидената у иностранству и нерезидената у Републици Србији;
- 6) кредитне послове са иностранством;
- 7) друге девизне послове.

5. Народна банка Србије сачињава записник о извршеној посредној контроли ако том контролом утврди да је субјект контроле учинио неправилности у обављању девизних послова.

На поступак након сачињавања записника о извршеној посредној контроли сходно се примењују одредбе ове одлуке које се односе на поступак непосредне контроле.

Непосредна контрола

6. Непосредну контролу врше запослени у Народној банци Србије или друга ангажована лица које решењем за то одреди гувернер или лице које он овласти (у даљем тексту: овлашћена лица).

У решењу из става 1. ове тачке наводе се нарочито: субјект контроле, предмет контроле и датум почетка контроле.

У току непосредне контроле решење из става 1. ове тачке може се допунити, односно изменити.

Доношењем решења из става 1. ове тачке покренут је поступак непосредне контроле субјекта контроле. Ово решење уручује се заступнику, односно другом овлашћеном лицу субјекта контроле или другом ангажованом лицу субјекта контроле које се затекне у његовим пословним просторијама по доласку у те просторије.

Поред достављања из става 4. ове тачке, субјект контроле – физичко лице може се позвати у просторије Народне банке Србије ради уручења решења из става 1. ове тачке.

При вршењу непосредне контроле овлашћена лица су дужна да код себе, поред решења из става 1. ове тачке, имају и службену легитимацију која служи за њихову идентификацију и доказивање својства лица овлашћених за вршење те контроле.

Народна банка Србије може писмено обавестити субјект контроле о покренутом поступку непосредне контроле његовог девизног пословања и захтевати од њега да обезбеди податке и документацију који су потребни за ту контролу.

Народна банка Србије може ангажовати друга лица која ће присуствовати посредној контроли ради пружања одговарајуће стручне подршке овлашћеним лицима при вршењу те контроле.

7. Субјект контроле дужан је да овлашћеном лицу омогући несметано вршење контроле и да с њим сарађује.

Субјект контроле дужан је да овлашћеном лицу, ради вршења непосредне контроле, стави на увид пословне књиге, документацију и

податке које овлашћено лице захтева – у писменој или електронској форми, као и да му омогући несметан и потпун приступ опреми, базама података, рачунарским програмима које користи, односно другим ресурсима информационог система.

Ако су пословне књиге, документација и подаци из става 2. ове тачке сачињени на језику који није српски, Народна банка Србије може од субјекта контроле захтевати да о свом трошку обезбеди превод те документације и података на српски језик, који је оверио судски тумач.

8. У вршењу непосредне контроле овлашћено лице може да предузима следеће радње:

1) да приступа свим организационим деловима и просторијама субјекта контроле;

2) да захтева да се обезбеде копије докумената који су у вези с предметом контроле и/или техничка подршка приликом приступа пословним књигама у електронском облику;

3) да прегледа пословне просторије, предмете, уређаје и опрему у вези с предметом контроле;

4) да непосредно комуницира с члановима органа управљања, односно руководиоцима, одговорним лицима и запосленима у субјекту контроле ради добијања информација и објашњења, односно писмених изјава који се односе на предмет контроле;

5) да утврди идентитет лица која раде на пословима који су предмет контроле, као и идентитет одговорних лица у субјекту контроле;

6) да затражи суздржавање од сваког поступања које је у супротности са одредбама Закона и другог прописа.

Чланови органа управљања, односно руководиоци, одговорна лица субјекта контроле и друга лица – дужни су да овлашћеном лицу, на његов захтев, дају и писмене одговоре на питања која им се поставе, у року који је утврђен у том захтеву, као и да, по потреби, пруже доказе у вези с тим одговорима.

9. Народна банка Србије, односно овлашћено лице у току непосредне контроле може од субјекта контроле привремено одузети девизе, ефективни страни новац, чекове, хартије од вредности, динаре, електронски новац, дигиталну имовину, платне картице, предмете, пословне књиге, евиденције, исправе или другу документацију – ако постоји основана сумња да су употребљени или били намењени за извршење кривичног дела, прекршаја или друге кажњиве радње или да су стечени или настали извршењем кривичног дела, прекршаја или друге кажњиве радње.

Ако се пословне књиге, евиденције, исправе или друга документација из става 1. ове тачке налазе на трајном носачу података или другим средствима за аутоматску обраду података, Народна банка Србије може привремено одузети и тај носач, односно та средства.

Овлашћено лице издаје потврду о привремено одузетим средствима и предметима из ст. 1. и 2. ове тачке.

Привремено одузимање девиза и динара из става 1. ове тачке који се налазе на новчаним рачунима субјекта контроле врши се на основу решења Народне банке Србије којим се налаже блокада тих средстава и њихов пренос на рачун Народне банке Србије.

Овлашћено лице дужно је да одмах, а најкасније у року од два радна дана од дана одузимања средстава и предмета из ст. 1. и 2. ове тачке:

- 1) депонује ефективни страни новац, чекове и хартије од вредности – на рачун Народне банке Србије или у оставу код Народне банке Србије;
- 2) депонује готовину у динарима – на рачун Народне банке Србије;
- 3) положи платне картице, предмете, исправе и документацију, трајне носаче података и средства за аутоматску обраду података – у оставу код Народне банке Србије или на друго одговарајуће место.

Привремено одузимање електронског новца из става 1. ове тачке врши се на основу решења Народне банке Србије којим се институцији електронског новца налаже да блокира рачун на коме се налази електронски новац из става 1. ове тачке и изврши принудни откуп тог новца, након чега институција електронског новца уплаћује новчана средства на рачун Народне банке Србије.

Привремено одузимање дигиталне имовине из става 1. ове тачке врши се на основу решења Народне банке Србије којим се ова имовина преноси на адресу дигиталне имовине под контролом Народне банке Србије или се пружаоцу услуга повезаних са дигиталном имовином налаже да пренесе виртуелне валуте на налог Народне банке Србије отворен код пружаоца услуга повезаних са дигиталном имовином.

По привременом одузимању средстава и предмета из ст. 1. и 2. ове тачке, Народна банка Србије покренуће одговарајући поступак пред надлежним органом.

Онемогућавање контроле

10. Сматра се да субјект контроле није омогућио Народној банци Србије да изврши контролу у смислу ове одлуке ако не поступи у складу с тач. 4, 7. и 8. ове одлуке или не дозволи привремено одузимање девиза, ефективног страног новца, чекова, хартија од вредности, динара, електронског новца, дигиталне имовине, платних картица, предмета, пословних књига, евиденција, исправа или документације из тачке 9. став 1. ове одлуке, као и у следећим случајевима:

1) ако се субјект контроле не налази на адреси уписаној у регистар код надлежног органа или се не одазове позиву Народне банке Србије из тачке 6. став 5. ове одлуке;

2) ако намерно или грубом непажњом овлашћеном лицу стави на располагање нетачне или непотпуне податке;

3) ако на захтев Народне банке Србије у одређеном року не достави, односно не стави на располагање овлашћеном лицу све тражене податке и документацију, односно доказе, а нарочито податке којима је дужан да располаже према Закону и другом пропису;

4) ако овлашћеном лицу не обезбеди неопходне услове за вршење контроле, односно ако не обезбеди да то лице у вршењу контроле не ометају запослени субјекта контроле или трећа лица.

У случају из става 1. ове тачке, овлашћено лице сачињава записник о онемогућавању контроле. Народна банка Србије може у складу са одредбама члана 46г Закона донети решење којим се субјекту контроле изриче новчана казна и налаже да одмах, а најкасније у року од три радна дана од дана пријема тог решења, омогући обављање контроле и сарађује са овлашћеним лицима Народне банке Србије.

Решење из става 2. ове тачке садржи начин и рок за плаћање новчане казне, као и рок за достављање доказа о плаћеној новчаној казни.

Решењем из става 2. ове тачке Народна банка Србије може наложити и забрану располагања средствима на свим рачунима субјекта контроле док не поступи у складу с налогом из тог решења, осим располагања у сврху плаћања новчане казне из тог решења, односно у сврху измирења обавеза по основу пореза.

Решење из става 2. ове тачке након достављања субјекту контроле, односно одговорном лицу у субјекту контроле – правном лицу представља извршну исправу.

Извршна решења о изрицању новчане казне представљају основ за принудну наплату с рачуна субјекта контроле у складу са законом којим се уређује принудна наплата на новчаним средствима на рачуну.

Ако субјект контроле није поступио у складу с налогом из решења из става 2. ове тачке, Народна банка Србије може поново донети решење из тог става.

Записник о контроли и други акти

11. Овлашћено лице дужно је да о извршеној непосредној контроли сачини записник (у даљем тексту: записник о контроли).

Записник о контроли садржи нарочито: датум сачињавања записника, предмет контроле и значајне податке који се односе на тај предмет, налаз о утврђеном чињеничном стању и потпис лица које је сачинило записник.

Народна банка Србије субјекту контроле доставља записник о контроли, на који он може дати примедбе у року од осам радних дана од дана пријема тог записника.

Субјект контроле доставља примедбе на записник о контроли, с доказима, које је потписало овлашћено лице тог субјекта.

12. Ако провером примедаба из тачке 11. став 4. ове одлуке утврди да је чињенично стање битно различито од оног које је наведено у записнику о контроли, Народна банка Србије сачињава допуну тог записника (у даљем тексту: допуна записника), која се доставља субјекту контроле у року од 15 радних дана од дана пријема тих примедаба.

Народна банка Србије може и непосредно код субјекта контроле проверити наводе изнете у примедбама из ове тачке.

13. Народна банка Србије неће разматрати примедбе субјекта контроле на записник о контроли које се односе на промену чињеничног стања насталу након периода за који је извршена контрола (пресечни датум), али их може узети у обзир при изрицању налога и новчаних казни из Закона и ове одлуке.

14. Ако достављене примедбе на записник о контроли нису основане, ако се њима битно не мења контролом утврђено чињенично стање, односно ако оне не утичу на промену налаза утврђених неправилности – Народна банка Србије о томе сачињава службену белешку и доставља је субјекту контроле у року од осам радних дана од дана пријема тих примедба.

15. Народна банка Србије у било ком тренутку може да изврши исправку записника о контроли и уклони техничке грешке и друге очигледне нетачности. Исправка записника о контроли доставља се субјекту контроле.

16. Народна банка Србије доноси решење о обустави поступка контроле у следећим случајевима:

- 1) ако записником о контроли нису утврђене неправилности или су утврђене мање значајне неправилности;
- 2) ако субјект контроле у прописаном року својим примедбама основано оспори све налазе из записника о контроли или оспори део тих налаза тако да су преостале неправилности мање значајне.

Решење из става 1. ове тачке доставља се субјекту контроле.

Налози и новчане казне

17. Ако се на основу чињеничног стања утврђеног у записнику о контроли утврди неправилност у обављању девизног пословања субјекта контроле – Народна банка Србије може донети решење којим субјекту контроле налаже да у одређеном року отклони утврђену неправилност, односно да усклади своје пословање са одредбама Закона и/или прописа Народне банке Србије донетог на основу Закона.

Субјект контроле дужан је да поступи по решењу из става 1. ове тачке, на начин и у роковима утврђеним тим решењем.

Субјект контроле дужан је да о извршењу налога из решења из става 1. ове тачке писмено обавести Народну банку Србије и да јој о томе достави извештај са одговарајућим доказима, у року који Народна банка Србије утврди овим решењем а који не може бити дужи од три радна дана од дана истека рока за отклањање утврђене неправилности из тог решења.

Народна банка Србије проверава извршење налога из решења из става 1. ове тачке на основу достављеног извештаја и доказа из става 3. ове тачке.

Ради утврђивања да ли је субјект контроле поступио по налогу из решења из става 1. ове тачке, Народна банка Србије може поново извршити непосредну контролу девизног пословања тог субјекта контроле.

Ако утврди да су утврђене неправилности у одређеном року у потпуности отклоњене – овлашћено лице о томе сачињава службену белешку.

18. Ако субјект контроле не поступи у складу с решењем из тачке 17. ове одлуке, Народна банка Србије може у складу са одредбама члана 46г Закона донети решење којим се субјекту контроле, односно одговорном лицу у субјекту контроле изриче новчана казна и налаже да поступи у складу с налогом из решења из тачке 17. ове одлуке.

Решење из става 1. ове тачке садржи начин и рок за плаћање новчане казне, рок за достављање доказа о плаћеној новчаној казни, као и рок за достављање извештаја о извршеним налозима, са одговарајућим доказима.

Решењем из става 1. ове тачке Народна банка Србије може наложити и забрану располагања средствима на свим рачунима субјекта контроле док не поступи у складу с налогом из тог решења, осим располагања у сврху плаћања новчане казне из тог решења, односно у сврху измирења обавеза по основу пореза.

Решење из става 1. ове тачке након достављања субјекту контроле, односно одговорном лицу у субјекту контроле – правном лицу представља извршну исправу.

Извршна решења о изрицању новчане казне представљају основ за принудну наплату с рачуна субјекта контроле у складу са законом којим се уређује принудна наплата на новчаним средствима на рачуну.

Ако субјект контроле није поступио у складу с налогом из решења из става 1. ове тачке, Народна банка Србије може поново донети решење из тог става.

19. При изрицању новчане казне из тач. 10. и 18. ове одлуке, Народна банка Србије сагледава све чињенице у вези с контролом, а нарочито

степен сарадње субјекта контроле са овлашћеним лицима, претходно понашање, тј. да ли су субјект контроле и одговорно лице у субјекту контроле и раније слично поступали, да ли им је у вези с тим поступањем већ изречена новчана казна, показану спремност да поступи у складу с налогом из решења, трајање непоступања по налогу из решења или онемогућавања контроле, као и друге битне околности под којима је дошло до непоступања по налогу.

Тајност података у вршењу контроле

20. Подаци које овлашћена лица и запослени у Народној банци Србије, као и друга лица ангажована у смислу ове одлуке, на било који начин сазнају у поступку контроле девизног пословања, као и документи који садрже такве податке, укључујући и мере и новчане казне које Народна банка Србије изриче у поступку контроле – одређују се и штите као тајни подаци са ознаком степена тајности „ПОВЕРЉИВО“ или „ИНТЕРНО“, у складу са законом којим се уређује тајност података.

Лица из става 1. ове тачке дужна су да податке и документе из тог става чувају као тајне податке, односно не могу их учинити доступним трећим лицима, осим у случајевима прописаним законом.

Обавеза чувања тајности података за лица из става 1. ове тачке не престаје ни након престанка радног односа у Народној банци Србије, као ни након престанка другог својства на основу ког су та лица остварила приступ подацима из тог става.

Изузетно од става 2. ове тачке, Народна банка Србије може податке и документе из става 1. ове тачке учинити доступним домаћим и страним органима контроле, под условом да их ти органи користе искључиво у сврхе за које су прибављени.

Објављивање података из става 1. ове тачке изражених у збирном облику, тако да се на основу њих не може утврдити идентитет субјекта контроле, односно физичких и правних лица – не сматра се повредом обавезе чувања тајности података.

Прелазне одредбе и завршна одредба

21. Даном почетка примене ове одлуке престаје да важи Одлука о ближим условима и начину вршења контроле девизног пословања резидената и нерезидената („Службени гласник РС“, бр. 84/2018).

22. Поступци контроле девизног пословања резидената и нерезидената започети до 14. марта 2025. године окончаће се по одредбама прописа по којима су започети.

23. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

ИО НБС бр. 22
9. маја 2025. године
Београд

Председавајућа
Извршног одбора Народне банке Србије
Г у в е р н е р
Народне банке Србије

Др Јоргованка Табаковић, с.р.